

Sygn. akt IV CSK 238/18

POSTANOWIENIE

Dnia 8 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa D. M.
przeciwko A. S.
o ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 8 stycznia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Okręgowego w B.
z dnia 11 grudnia 2017 r., sygn. akt VII Ga (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 grudnia 2017 r. Sąd Okręgowy w B. oddalił apelację powoda D. M. od wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 27 kwietnia 2017 r., którym oddalone zostało powództwo przeciwko pozwanemu A. S. o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego między stronami, mającego swoją podstawę w umowie franczyzowej z dnia 17 grudnia 2013 r. W ocenie Sądu pierwszej instancji powód wprawdzie wykazał, że złożył w ustawowym terminie oświadczenie na piśmie o uchyleniu się od skutków prawnej zawartej umowy, ale nie dowiódł, że zawierając umowę z pozwanym działał pod wpływem błędu. Ponadto między stronami został już rozstrzygnięty spór o niewykonanie umowy franczyzowej przez powoda wobec pozwanego przez niezapłacenie mu należnej opłaty franczyzowej i Sąd Rejonowy w S. wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2016 r. uznał brak dowiedzenia błędu

w oświadczeniu powoda, poddając analizie złożone przez niego oświadczenie. Z ustaleń wynika, że wyrokiem z dnia 4 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy w B. oddalił apelację pozwanego w tamtym procesie D. M. od wskazanego wyroku Sądu Rejonowego z 21 kwietnia 2016 r. Brak było zatem interesu prawnego powoda w rozpoznawanej obecnie sprawie o ustalenie istnienia lub nieistnienia między stronami stosunku prawnego, co potwierdził Sąd Okręgowy w zaskarżonym skargą kasacyjną wyroku, skoro powództwo o świadczenie między stronami z tego samego stosunku prawnego umowy franczyzy zostało prawomocnie rozstrzygnięte.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie zaskarżonym wyrokiem przepisów postępowania, tj. art. 365 § 1 w związku z art. 366, art. 316 § 1 i art. 189 k.p.c. przez przyjęcie przez Sądy pierwszej i drugiej instancji błędnej konstatacji Sądu Rejonowego w S., zawartej w uzasadnieniu wyroku z dnia 21 kwietnia 2016 r. oraz Sądu Okręgowego w B. z dnia 4 listopada 2016 r. co do nieskuteczności złożonego oświadczenia woli przez powoda pozwanemu o uchyleniu się od skutków prawnych umowy franczyzowej; art. 200 w związku z art. 19 i art. 17 pkt 4 k.p.c. ze względu na brak właściwości Sądu Rejonowego do rozpatrzenia sprawy w pierwszej instancji. Naruszenie przepisów prawa materialnego dotyczy art. 84 § 1 w związku z art. 22¹ i art. 65 § 1 i 2 k.c. przez ich niezastosowanie i nie przyjęcie, że powód skutecznie uchylił się od złożonego oświadczenia woli. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z zasądzeniem na rzecz powoda kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na brak wystąpienia przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powód wskazał na konieczność rozważenia przez Sąd Najwyższy istotnej kwestii, budzącej duże wątpliwości, a mianowicie, czy oraz jak dalece, z uwagi na art. 365 § 1 w związku z art. 366 k.p.c. sąd może być związany oceną stanu prawnego przyjętą przez inny sąd w prawomocnie zapadłym orzeczeniu, co do kwestii skuteczności złożonego przez powoda oświadczenia woli o uchyleniu się od skutków prawnych zawartej umowy franczyzowej, podczas gdy postępowania nie były wobec siebie

tożsame przedmiotowo. Jak to, konkludując w kolejnym zdaniu powoda, w konsekwencji powstają wątpliwości co do tego, jakie są granice uprawnienia sądu do odstąpienia od samodzielnego rozpoznania istoty sprawy oraz jakie okoliczności uzasadniają skorzystanie z tego uprawnienia. Jak stwierdził skarżący „wyjaśnienie tej kwestii jest niezwykle istotne, a tym samym przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest w pełni uzasadnione”.

Uzasadnienie wniosku sformułowane przez pełnomocnika powoda zostało przytoczone powyżej w całości w kształcie prawie niezmienionym. Ze sposobu skonstruowania tego wniosku i jego treści wynika, że wnoszący nie zauważył, jakie są wymagania formalne i merytoryczne takiego wniosku.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia prawomocnego orzeczenia sądowego. Przyjęcie jej do rozpoznania wymaga przeprowadzenia dogłębnego, profesjonalnego wywodu prawniczego, w którym zostanie wykazane spełnienie co najmniej jednej z przesłanek określonych w art. 398 § 1 k.p.c. Przepis ten wskazuje w sposób wyczerpujący na następujące przesłanki: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z tego, co pełnomocnik powódki zawarł w skardze nawet trudno się domyślać, czy chodzi o podstawę wskazaną w pkt 1, 2, czy może w pkt 4, a to ze względu na zdanie końcowe wniosku. Z kolei, w treści uzasadnienia samej skargi wspomina się, że wcześniejsze postanowienie w innej, chociaż powiązanej sprawie oraz zaskarżony wyrok zostały wydane przez sąd, w którego składzie uczestniczył ten sam sędzia, więc jest niezapewnione stronie powodowej prawo do sądu i kontroli instancyjnej. Z tym nie wiążą się żadne wnioski pełnomocnika powoda, tylko uważa się tę kwestię za uzasadnienie do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (w tej kwestii zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2014 r., III CZ 68/13 i z dnia 27 października 2016 r., V CSK 571/15).

Zgodnie z powszechnie znanym i od lat utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego oraz poglądami doktryny nie jest rzeczą Sądu Najwyższego dociekać podstaw wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, jak również poszukiwać

argumentów za wydaniem postanowienia aprobowującego wniosek w treści uzasadnienia podstaw kasacyjnych. Jest to tym bardziej zasadne, że wniosek o przyjęcie skargi powinien stanowić odrębną część uzasadnienia skargi kasacyjnej z własnym uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Tego wszystkiego w skardze kasacyjnej strony powodowej zabrakło. Mając dodatkowo na uwadze staranne i przekonujące uzasadnienie zaskarżonego wyroku, mające podstawę we wcześniejszym orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 lipca 2000 r., II CKN 278/00; z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 452/06, OSNC-ZD 2008, nr A, poz. 20; z dnia 5 września 2012 r., IV CSK 589/11; z dnia 6 października 2017 r., V CSK 52/17; z dnia 7 grudnia 2017 r., V CSK 197/17; z dnia 26 stycznia 2018 r., II CSK 124/17; z dnia 28 marca 2018 r., IV CSK 123/17 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2018 r., I PK 121/17 i z dnia 8 maja 2018 r., V CSK 111/18), należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

jw